

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీమహాలక్ష్మ్యై నమః

శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే  
॥ దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీమహాలక్ష్మ్యై నమః

## ॥ దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ॥

దశస్వప్యవతారేషు దేవో యద్రూప సంప్లవాత్ |  
సాధయామాస కార్యాణి సతాం తస్యై శ్రియై నమః || 21.1 ||

దేవి త్వదాలబ్ధదయారసేన  
దేవేన మాత్స్యం వపురాశ్రితేన |  
ఆశ్చర్యమప్టశ్రుతిరప్యనప్ట -  
శ్రుతిత్వమాపద్యత పద్మజన్మా || 21.2 ||

భూయిష్ఠాం తవ దృష్టిరేవ కమలే భూతిం చిరాత్ ప్రోషితాం  
భూయోఽప్యనయతి క్షణాదితి నృణాం వ్యక్తం ఘృణావారిధిః |  
దేవస్తావకదృష్టిరూపమనఘం మీనావతారే వహన్  
ధాత్రేఽదత్త సతాం శ్రియం శ్రుతిమయీం దైత్యాపనీతాం పునః || 21.3 ||

సా హి శ్రీరమ్యతా సతామితి నను త్వన్నామధేయాశ్రయాత్  
త్వద్దాస్యం భజతి శ్రుతిః స్వయమితి ప్రాప్తాదరః శ్రీధరః |  
తాం మగ్నాం పునరుద్ధరన్ జలనిధౌ తాపార్ణవాదుద్ధరేత్  
త్వద్దాస్యైకధనాన్ జనానితి రమే ధైర్యం చరీకర్తి నః || 21.4 ||

దేవో దేవి త్వయ్యసౌ దానవానాం  
హంతా హంతామందరాగం దధౌ యః |  
ధర్మం కౌర్మం ధారయంస్త్వత్సహాయో  
మాతః సోఽయం మందరాగం దధాతి || 21.5 ||

ఉరసి సరసిజాలయే వహంస్తాం  
 శిరసి దిధీర్లురిలాం త్వదంశభూతాం |  
 స్వయమయమచిరాత్ పరాహతారిః  
 స హరిరువాహ వరాహాదివ్యదేహం || 21.6 ||

దైతేయేన బలాత్ పయోధిజరం దేవీ మహీ ప్రాపితా  
 మాతస్తే స్వస్సృభావమేవ యదగాదేకోదరస్థానతః |  
 తస్మాదేవ కృతాదరేణ తరసా దామోదరేణ స్వయం  
 దధ్రేఽసౌ కుహనావరాహావపుషా దేవేన దంష్ట్రాంచలే || 21.7 ||

పద్మే చక్రభృతో నృసింహావపుషః ప్రహ్లాదసంక్లేశన -  
 క్రూరాపుణ్య హిరణ్యదేహదలనా వేలాతివేలోదయః |  
 రోషాగ్నిః శమితస్త్వయా బత పయోరాశ్యేకశోషోఽపి తత్  
 పుత్ర్యా శక్తిరుదేతి కారణగతా ప్రాయేణ కార్యేష్వపి || 21.8 ||

శరణ్యభూతాం శ్రుతిరిందిరే యాం  
 హిరణ్యవర్ణాం హరిణీమభాణీత్ |  
 సా దివ్యసింహస్య హిరణ్యభేత్తుః  
 నిఃశంకమంకే రమసే కథం త్వం || 21.9 ||

అవనమేవ సదా కలయన్ గజ -  
 వ్యసన భంగకృదద్భుతకేసరీ |  
 హరిణలక్షణదృష్టిరయం త్వయా -  
 ఽప్యబలయాంబ గుణేన వశీకృతః || 21.10 ||

హర్యక్షోఽయం హరిరితి వచస్త్వయ్య నాభూతపూర్వం  
 న ప్రహ్లాదోపచయకరతా నో హిరణ్యాంగదత్వం |  
 తస్మాదస్మజ్జనని పరమం విస్మయం తే విధాతుం  
 నాథోఽపూర్వం కిమిహ జగృహే నారసింహం శరీరం || 21.11 ||

తత్తాదృక్షహిరణ్యదాననిరతౌ భక్తాభిరక్షాకృతే  
 సత్కీర్తిం హరితాం ముఖే ఖలజనత్రాసావహమాశ్రితౌ |  
 కించోదంచదనేకపాపహరణ క్రీడోచితాలోకనౌ  
 దేవి స్థామి మిథః సమానచరితౌ దివ్యో యువాం దంపతీ || 21.12 ||

వక్షఃస్థామపి వర్ణితానుస్మృతయే కృష్ణాజినేనావృణోత్  
 దేవస్త్వామితి వర్ణయంతి కతిచిద్ బ్రూమో వయం త్విందిరే |  
 భవ్యం వామనరూపమేత్య భగవాన్ భాగ్యం హరిష్యన్ బలేః  
 ఏనం కర్తుమగోచరం శుభపుషాం త్వద్వీక్షితానామితి || 21.13 ||

వర్ణిత్వమర్ణవసుతే వహతాపి గూఢం  
 వక్షఃస్తటే హి న ధృతా వనమాలినా చేత్ |  
 కస్తీణి దాస్యతి పదాన్యపి యాచతేఽస్మై  
 కస్మాజ్జగత్త్రయతయా చ వివృద్ధిరేషాం || 21.14 ||

దైత్యాదేత్య హి కుప్రతిగ్రహమహో వృద్ధ్యా చ పుష్టంస్తనుం  
 గోత్రఘ్నావరజో మృషావటురధః పాతం చ దాతుర్ద్దిశన్ |  
 పాత్రాకారమగాదఘ్నావలిహృతో హృద్యంబ తే ధారణాత్  
 ధాత్రా సంజగృహే తదస్య శివతా సంపాదకం పాదకం || 21.15 ||

వాసస్తే క్వ వటో గుహాస్వశనమప్యాకాంక్షితం తే ఘనం  
 మాం జానీహ్యఘనాశనాదరమయే కిం తే వివాహే స్పృహా |  
 మా స్త్రీ మే దిశ గాం పదత్రయమితాం లోకత్రయీ సా మమే -  
 త్యుక్తిర్దివ్యవటోర్నిశమ్య తదురస్యంబ త్వయా సిష్మియే || 21.16 ||

శ్రీమాన్నిఃస్వ ఇవైష వామనతనుః ప్రత్యగ్రహీధాం క్రతౌ  
 ఇత్థం దుగ్ధపయోధిజే తవ పరీహాసోక్తిభిర్వా లితః |  
 అంశేనార్పితసన్నిధిర్భృగుపతౌ పూర్వావతారార్జితాం  
 తామేనాం పునరధ్వరే స భగవాన్నూనం దదావృత్విజే || 21.17 ||

బాహుకల్పే భృగుకులపతేర్వజ్రకల్పే కుఠారే  
 సంగ్రామేషు త్రియుగసఖి తే సన్నిధానం భజంత్యాః |  
 క్రోధోన్మేష క్షపితవిమత క్షోణిపశ్రేణిలక్షం  
 గ్రీవోత్థాస్పర్శుస్పృణమస్పృణం గాత్రమత్యర్థశోణం || 21.18 ||

బిభ్రాణే స్వధితిం సమిద్ధరణతో మన్యుప్రపోషక్షమం  
 లోకేశాస్త్రవిచక్షణే నృపకులే జ్యాకర్మసంస్థాకరే |  
 భేజాతే నను దుర్బటార్థఘటిని త్వద్వీక్షణాద్భార్గవే  
 సామానాధికరణ్యమర్ణవసుతే బ్రాహ్మణ్యరాజన్యతే || 21.19 ||

పంచాస్యత్వజషా పురా భగవతా యోఽసౌ హిరణ్యాసురః  
 పంచత్వం గమితః స ఏవ జనని స్పర్థాభివృద్ధాగ్రహః |  
 భూత్వా తద్వీగుణాననో జితజగద్భూయస్తద్వాగోఽగ్నినా  
 దగ్ధో హంత చతుర్ముఖాస్త్రనిహతోఽప్యేకాననస్య ప్రభోః || 21.20 ||

సప్తాశ్వాన్వయశాలినా దశరథప్రాప్తోదయేనాపి తే  
 నేత్రాపత్తివివర్జితేన కమలే ముక్తద్విపేంద్రేణ చ |  
 నిస్సంఖ్యాశ్వకులో రథాయుతయుతో నిఃసీమపత్తిచ్ఛటః  
 త్వద్ద్రోహదగణేయ కుంజరగణోఽప్యస్తో రణే రావణః || 21.21 ||

రఘువరకృతశంకాభంగదంభేన లంకా -  
 ౭౭మిషభుగశుచిసద్మాస్వాదనైః కృష్ణవర్త్మా |  
 అశుచిరిహ భవత్యా పావితో దేవి సత్యా  
 స వహతి శుచిసంజ్ఞాం తద్వదంత్యన్యథాఽజ్ఞాః || 21.22 ||

అఖండం కోదండం ప్రభురదలయత్ ఖండపరశోః  
 అగృహ్ణాద్రామస్య ప్రసభమపి చాఖండపరశోః |  
 అబద్ధాదప్యంభో నిధిమథ దశగ్రీవమవధీత్  
 మహాశ్చర్యాశ్చర్యాస్త్యయి కృతధియోఽస్యాంబ సుకరాః || 21.23 ||

సంకల్పతస్తవ సమీరసుతే హి సీతే  
 శీతో బభూవ దహనశ్చిరమేధమానః |  
 మాతర్జగద్ భ్రమనివృత్తికృతే విశంత్యాం  
 శీతః కుతః స న భవేత్త్వయి దేవి సాక్షాత్ || 21.24 ||

నీలాంబరో హలధరో ననుహంత భాస్వత్ -  
 భూభేదనైకరసికః శుభశాలివృత్తిః |  
 శ్యామాకలాభరత ఏష వివృద్ధమోహో  
 భోగీ బభూవ భువనాంబ తవ ప్రసాదాత్ || 21.25 ||

శ్యామా త్వమంబ దయితశ్చ తవైవ కృష్ణః  
 గాంగేయయోగముదితః స చ రుక్మిణీ త్వం |  
 త్వం స్వాదువాక్ స చ యువా మధురోదితశ్రీః  
 దాంపత్యమేతదనురూపమతో మిథో వాం || 21.26 ||

రామానుషంగవిహృతౌ రచితాభిలాషం  
 మాతస్త్రిలోచనజితం భవతీ మనోజ్ఞం |  
 పిత్రా సమానగుణమాత్మభువం ప్రసూయ  
 పుష్పాయుధం కమపి రుక్మిణీ లబ్ధహర్షా || 21.27 ||

గంభీర భావాహికృతార్థక్షప్త -  
 సంపన్నటీకా శ్రుతిమంజసూక్తిః |  
 గీతేవ కృష్ణాననసౌరభజ్ఞా  
 ధ్యేయాఽసి మాతః శుభయోగభాజాం || 21.28 ||

ఘనమహా నవనీతహృదాశ్రిత -  
 వ్రజవిపత్తిహరా హరివల్లభే |  
 ప్రబలభద్రవికాస విధాయినీ  
 త్వమయసే నిజవల్లభతుల్యతాం || 21.29 ||

ప్రాయోధ్యానగరీయసాం సుమనసాం మాయాతమశ్చేదినీ  
 త్వం కాంచీమధురావలగ్నసరణిః క్షోభాదవంతీ జగత్ |  
 సంభోగైః స్వదసే స్మ దేవి జలధేరుద్వీచికాశీకరే  
 స్వైరం ద్వారవతీపురే విహరతే కృష్ణాయ తృష్ణాయతైః || 21.30 ||

మేచ్ఛాన్ భయానకరవానపి మూర్చ్ఛయిత్వా  
 నిర్వాపయిష్యతి కలిం హరిరధ్వరం చ |  
 కల్మే తమాంసి పరిపాస్యతి భూసురాంశ్చ  
 పద్మే భవద్వచనపల్లవితానుకంపః || 21.31 ||

మలినకలికాలేశైః శాఖాపరిక్షయదూషితైః  
 అపగతసదామోదైరత్రాసుహృద్యవనైర్వృతే |  
 శమయితుమనాః శాఖిగ్లానిం భవిష్యతి మాధవః  
 జలనిధిభువా వృద్ధిం లబ్ధ్వా త్వయా చ మహావనీ || 21.32 ||

వాతవ్రాత ఇవావధూతకలికో మాతర్మహారణ్యవత్  
 ఖడ్గీ తాపసవత్కృతార్థ జననః కల్మే ముధే దేవి తే |  
 అమేచ్ఛాన్ స్వయమాచరిష్యతి మహీమాంధ్రీయజిహ్వమివ  
 స్వామీ స శ్రుతిమార్గగానిహ జనాన్ కర్తాథ శబ్దానివ || 21.33 ||

మాత్స్యజ్యోతిషి మందరక్షణపరేఽనంతోచ్ఛహర్షావహే  
 హర్యాస్యస్పృశి చారువర్ణిని కృతాశేషాధికోపక్రియే |  
 ఏణశ్రీముషి కామపాలవిభవే కృష్ణే కలిధ్వంసనే  
 దేవి త్వద్దయితావతారదశకం ధ్యాయామ్యపాంగే తవ || 21.34 ||

కృష్ణః కేశో దృగేషా ఝషతనురధరో మందరాగం హి ధత్తే  
 సౌకర్యం దోష్టురేజే కిల ముఖహరితా మధ్యమాత్తా వలిశ్రీః |  
 రామార్కృత్వం నితంబః ప్రథయతి యమునాదర్పహృద్రోమవల్లీ  
 ధత్తే జంఘాభిరామశ్రియమిహ కలిహృత్పాదపద్మం తవ శ్రీః || 21.35 ||

విదితగుణాలంకరణం

విచిత్ర రచనా విచక్షణ ప్రేక్షం ।

కవిమివ కృతదశరూపకం

అరవిందగృహేభినందసి ముకుందం ॥ 21.36 ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ॥